

# Otvoreno pismo drugarici Federiki Montseni

Camillo Berneri

Draga drugarice,

imao sam namjeru obratiti se svima vama drugovi-ministri, ali sada, uzevši olovku u ruku, spontano se obraćam tebi samoj jer nisam želio odmah odbaciti taj impuls, a dobro je pravilo, u takvoj situaciji, slijediti instinkt.

Što se nisam uvijek slagao s tobom ne začuđuje te niti iritira, nego si se čak prema kritikama od srca pokazala zaboravnom, što je s tvoje strane bilo gotovo i opravdano, a ljudski je, procjenjujući ih kao nepravedne i neumjerene.

U mojim očima to nije mala vrlina i svjedoči o anarhističkoj prirodi tvog duha. U nju sam siguran i dovoljno mi nadoknađuje, razumije se, za moje prijateljstvo, ideološke odvratnosti često manifestirane u tvojim člancima vrlo osobnog stila i tvojim zadivljujuće elokventnim raspravama.

Ne mogu se nikako pomiriti sa tvojom indentifikacijom bakunjinškog anarhizma i federalnog republikanizma Pi y Margalla. Ne opraštam ti ni što si napisala da „u Rusiji, nije bio Lenjin pravi tvorac Rusije nego Staljin - duh realizator, itd. itd.“ Pozdravio sam Volinov odgovor u Terre Libre, tvojim potpuno netočnim tvrdnjama o ruskom anarhističkom pokretu.

Ali ne želim te samo zbog toga zadržavati o ovim i mnogim drugim stvarima, nadam se, porazgovarat ćemo osobno jednog dana. Ako ti se javno obraćam to je zbog beskrajno važnijih stvari, zbog toga da te upozorim na ogromnu odgovornost koje, u svojoj skromnosti, nisi ni svjesna.

U svom govoru od 3. januara rekla si:

„Anarhisti su ušli u vladu da bi spriječili da revolucija ne zastrani i da se nastavi ne samo ratom, a osim toga i zbog suprotstavljanja svakom diktatorskom pokušaju, kao ovom.“

Dakle, drugarice u travnju poslije tri mjeseca kolaboracionističkog iskustva, nalazimo se u situaciji u kojoj se pojavljuju ozbiljne teškoće, a mogle bi još ozbiljnije.

Tamo gdje naš pokret, kao u Vaskoniji, na Levantu i u Kastiljama, nije slab u bazičnim snagama ali se ne koristi širokim sindikalnim kadrom i jačim privlačenjem masa. Kontrarevolucija pritišće; prijeti uništiti. Vlada je u Valenci i od tamo polaze jurišne trupe milicije namijenjene razoružanju obrambenih revolucionarnih grupa. Nanovo se razmišlja o Casas Viejasu misleći na Vilanesu. Civilna garda i milicijske jurišne trupe su oni koji čuvaju oružje i sebe u zaštitnici, koji moraju kontrolirati one „koje se ne može kontrolirati“, tj. zaplijeniti koju pušku i razoružati koju pobunicu revolucionarnih grupa.

Ovo, dok još unutrašnji front nije eliminiran. To sve u građanskom ratu gdje su sva iznenađenja moguća i u regijama u kojima je otvaranje novih ratišta vrlo blizu, vrlo rasjeckano i matematički nesigurno. Sve to za vrijeme dok je evidentna politika distribucije oružja koja ne nastoji naoružavati, osim prijeko potrebnog („prijeko potrebno“ na kojem želimo čestitati, dovoljno se pokazalo) Aragonskog fronta, oružane pratnje agrarne kolektivizacije i okruženja Konsejo d'Aragona i Katalonije, iberijske Ukrajine. Ti si u vladi koja je Francuskoj i Engleskoj ponudila prevlast u Maroku dok je od jula 1936. bilo potrebno službeno objaviti marokansku političku autonomiju. Što misliš ti, anarhistkinja, o ovom prostačkom poslu glupom koliko se može zamisliti, ali se suzdržavam jer je došao čas da obznanite kako se ti i ostali anarhisti ministri ne slažete sa prirodom i sadržajem tih prijedloga.

24. oktobra 1936 pisao sam u „Guerra di Classe“: „Operaciona baza fašističke vojske je Maroko. Treba pojačati propagandu, u korist marokanske autonomije, na čitavo područje panislamskog utjecaja. Treba nametnuti Madridu nedvosmislena objašnjenja o napuštanju Maroka i zaštite marokanske autonomije. Francuska sa zabrinutošću opaža mogućnost ustaničkog odjeka u sjevernoj Africi i Siriji, a Engleska opaža ojačani autonomistički pokret Egipćana i Palestinskih arapa. Treba

odbaciti takve zabrinutosti i to politikom koja će zaprijetiti razbuktavanjem pobune u islamskom svijetu.

Za takvu politiku potreban je novac i hitno slanje emisara agitatora i organizatora u sve centre arapske migracije, u sve zone koje graniče sa francuskim Marokom. Na frontovima Aragona, Cantra, Asturije i Andaluzije dovoljno je nekoliko Marokanaca u funkciji širitelja ideja (putem radija, proglašenja, itd.)“

Evidentno je da se ne mogu garantirati francuski i engleski interesi u Maroku da bi se, u isto vrijeme, potakla pobuna. Valencija nastavlja politiku Madrida. Potrebno ju je promijeniti. Da bi ju promijenili potrebno je jasno i glasno izreći svoje mišljenje, tim više, što u Valenciji djeluju utjecaji koji su skloni nagađati se sa Frankom.

Žan Žiromski (Jean Zyromsky) je 3. marta pisao u Populaire-u:

„Les manoeuvres sont visibles et elles visent a la conclusion d'une paix qui, en realite, signifierait non seulement l'arret de la Revolution espagnole, mais encore l'annulation des conquetes sociales realisees.

„Ni Caballero, ni Franco“, telle serait la formule qui exprimerait sommairement une conception qui existe et je ne suis pas sur qu'elle n'ait pas la faveur de certains milieux politiques, d'Espagnols et meme gouvernementaux en Angleterre et aussi en France“

Ovi utjecaji i ove spletke objašnjavaju razna tajanstvena i mračna mjesta: na primjer neaktivnost lojalne ratne mornarice. Koncentracija snaga koje dolaze iz Maroka, gusarstvo Kanarskih otoka i Baleara, zauzeće Malage su samo posljedice. A rat još nije završen! Ako je Prieto nesposoban i indolentan, zašto ga podnositi? Ako je Prieto pristao uz politiku koja paralizira mornaricu zašto ne denuncirati takvu politiku?

Vi, anarhisti ministri, držite slatkorječive govore i pišete sjajne članke, ali s takvim govorima i takvim člancima se ne dobiva rat niti brani revolucija. To se čini prelaskom iz defanzive u ofanzivu. Poziciona strategija se ne može ovjekovječiti. Problem se ne riješava lansiranjem parola: opća mobilizacija, oružje na front, jedinstvena komanda, narodna vojska, itd. itd. Problem se riješava neposrednim realiziranjem onog što se mora realizirati.

Prema La Depeche de Toulouse (17–1): „La grande preoccupation du ministre de l'interieur est de retablir l'autorite de l'Etat sur celle des groupes et sur celle des incontrolables de toute provenance“. Očito je da se, kada se utroše mjeseci da se pokušaju uništiti oni „koje se ne može kontrolirati“, ne mogu riješiti problemi eliminacije Pete kolone. Prvi uvjet za eliminaciju unutrašnjeg fronta je aktivnost traganja i obuzdavanja, koju mogu izvršiti samo oprobani revolucionari. Jedna unutrašnja politika suradnje među klasama i obzir prema srednjim slojevima, neminovno vodi toleranciji među politički nesuglasnim elementima. Peta kolona se ne sastoji samo od fašističkih formacija već, doista, i od svih nezadovoljnika koji teže za moderniziranom republikom. I ovi posljednji su oni koji koriste tolerantnost lovaca na one „koje se ne može kontrolirati“.

Eliminacija unutrašnjeg fronta ima za uvjet široku i radikalnu akciju obrambenih komiteta koje su osnovali C.N.T. i U.G.T. (Nacionalna konfederacija rada i Generalna unija rada, op. prev.)

Pomoći ćemo u prodiranju u upravljačka tijela narodne vojske sastavljene od nesuglasnih elemenata za koje ne garantira niti jedna politička ili sindikalna organizacija. Politički komiteti i delegati milicije vršili su kontrolu koja je bila pozdravljena, a koja je danas oslabljena od unaprijed uzetih centralističkih i usko vojnih sistema uzdizanja i promocije. Treba ojačati autoritet tih komiteta i tih delegata.

Pomoći ćemo u slučaju, novom i bremenitom uništavajućim posljedicama, kada bataljonima iz unutrašnjosti komandiraju oficiri koji više ne uživaju povjerenje vojnika Ovaj slučaj je težak jer

je vrijednost većine španjolskih vojnika u borbi u direktnom omjeru sa povjerenjem u vlastitog komandanta. Potrebno je, dakle, ponovo uvesti neposredno biranje i pravo smjenjivanja odozdo.

I mogao bih nastaviti.

Teška greška je bilo prihvaćanje autoritarnih obrazaca, ne zato što bi oni bili formalno takvi nego što su sadržavali ogromne greške i političke ciljeve koji ništa nisu mogli učiniti sa ratnom nevoljom.

Imao sam prilike razgovarati sa visokim talijanskim, francuskim i belgijskim oficirima i konstatirao sam da pokazuju kako imaju o realnoj potrebi za disciplinom mnogo modernije i razumnije shvaćanje nego određeni neogenerali koji si umišljaju da su u tome realisti.

Vjerujem da je došao čas da se osnuju konfederalne trupe, kao što je socijalistička partija osnovala svoje: peti puk M. P. (Narodna milicija, op. prev.). Vjerujem da je došao čas da se riješi problem jedinstvene komande realizirajući stvarno ujedinjenje komande koje će dozvoliti prelazak u ofanzivu na Aragonskom frontu. Vjerujem, došao je čas da se završi sa skandalom tisuća civilnih gardi i milicijskih jurišnih trupa koje ne idu na front jer su upotrebljene za kontroliranje onih „koje se ne može kontrolirati“. Vjerujem, došao je čas da se napravi ozbiljna ratna industrija. I, konačno, vjerujem da je došao čas da se prekine sa određenim neobičnostima koje budu oči: kao što su one o poštivanju nedeljnog odmora i o određenim „pravima radnika“ sabotera odbrane revolucije.

Treba, iznad svega, održati visok borbeni duh boraca. Luiđi Bertoni (Luigi Bertoni), smatrajući se interpretatorom izraženih osjećaja raznih talijanskih drugova, suboraca na frontu Huesce, pisao je, zasad nije mnogo:

„Španjolski rat lišen svakog novog pouzdanja, svake ideje o transformaciji društva, svakog univerzalnog osjećaja nije više nego vulgarni rat racionalne nezavisnosti protiv kojeg se treba boriti da bi se izbjeglo tamanjenje koje je naumila svjetska plutokracija. Ostaje užasno pitanje života ili smrti, ali se ne radi više o ratu za afirmaciju novog režima i novog čovječanstva. Reći će se kako još nije sve izgubljeno ali u stvarnosti sve je ugroženo i sukobljeno a naši se drže jezika onih koji se odriču, onog istog kojeg se držao talijanski socijalizam kod nadiranja fašizma: Ne nasjedajte na provokacije! Mir i ozbiljnost! Red i disciplina! Sve stvari koje se praktički pretvaraju u: ma pusti. I kao što je u Italiji fašizam završio trijumfalno, u Španjolskoj antisocijalizam u republikanskoj odori ne može nego pobijediti, osim u slučajevima koji izmiču našim predviđanjima. Uzalud je dodati da smo ustanovili, bez osude naših kako ne znamo reći kako bi njihovo ponašanje moglo biti drukčije i efikasnije, kad, u isto vrijeme, raste talijansko-njemački pritisak na frontu i boljševičko-buržoaski u pozadini“.

Ja se ne sramim Luiđija Bertonija. Pretpostavljam da sam potvrdio kako bi španjolski anarhisti trebali imati drukčiju političku liniju i da mogu, pretvarajući u kapital ono što znam o iskustvima posljednjih velikih revolucija i ono što čitam ovdje u španjolskoj libeterskoj štampi, savjetovati neke pravce ponašanja. Vjerujem da moraš doprinjeti ovom problemu ako budeš bolje branila revoluciju, da li ćeš dati veći prihod borbi protiv fašizma participirajući u vladi ili ako ćeš, beskrajno korisnije, nositi plamen tvoje raskošne riječi među borbama i u pozadini. Vrijeme je da se razjasni i unitarističko značenje koje može imati naše sudjelovanje u vladi. Treba govoriti masama, pozvati ih da prosude ima li pravo Marsel Kašan (Marcel Cachin) kada kaže (L'Humanite, 23. marta): „Les responsables anarchistes multiplient leurs efforts unitaires et leurs appels sont de plus en plus entendus“ ili imaju pravo Pravda i Izvestia kada kleveću španjolske anarhiste kao sabotere jedinstva. Pozovi ih da prosude moralno i političko saučesništvo šutnjom, španjolske anarhističke štampe o diktatorskim zločinima Staljina, o progonu ruskih anarhista na monsturu-

oznim procesima protiv lenjinističke i trockističke opozicije kompenziranom klevetama Izviestie na račun Soldaridad Obrera.

Pozovi ih da prosude zašto nisu neke sabotaže živežnih namirnica ušle u nacrt objavljen u Pravdi 17. decembra 1936: „U Kataloniji je počelo čišćenje trockističkih i anarho-sindikalističkih elemenata, čin koji će biti izvršen istom energijom kao što je to bilo izvršeno u SSSR-u“.

Vrijeme je da se shvati jesu li anarhisti u vladi radi čuvanja plamena koji se gasi ili samo kao naprsli štiti političarima koji spletkare sa neprijateljem i snagama obnove „republike svih klasa“? Problem je mjesto na kojem se evidentira kriza koja nadilazi ljude koji su njeni reprezentanti.

Dilema: rat ili revolucija – nema više smisla. Dilema je samo jedina: ili pobjeda nad Frankom kroz revolucionarni rat ili poraz.

Problem, za tebe i ostale drugove, je izabrati između Thiersovog Versaillesa i komunarskog Pariza prije nego su Thiers i Bizmark napravili union secree. Ti odgovori, jer si ti „sakrivena istina“.

Bratski, Kamilo Berneri.

Anarhistička biblioteka  
Anti-Copyright



Camillo Berneri  
Otvoreno pismo drugarici Federiki Montseni  
1937

Prevod: Oliver Kurtović. Prevedeno iz: "Guerra di classe" br. 12/14. IV 1937. Izvor prevoda:  
časopis Vidici, br. 229, 1984, str. 29-33.

[anarhisticka-biblioteka.net](http://anarhisticka-biblioteka.net)